

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав:

студент 4 курсу, групи 472,
денної форми навчання,
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

Данилюк Василь Васильович _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Грешко Роман Ігорович _____

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № ____ від __ травня 2024 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

АНОТАЦІЯ

Данилюк В.В. Факторний аналіз прибутку підприємства. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

В кваліфікаційній роботі досліджені теоретичні та практичні аспекти факторного аналізу прибутку підприємства. Визначена сутність прибутку та його значення в діяльності підприємства, розглянуті методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства. Проведено оцінку прибутковості діяльності ТОВ «Євро Віндеус», а також запропоновані напрями щодо підвищення рівня прибутку досліджуваного підприємства через прогнозування його величини та пошук резервів збільшення.

Ключові слова: чистий прибуток, дохід, витрати, факторний аналіз прибутку, фінансові результати.

ABSTRACT

Danyliuk V. Factor analysis of the company's profit. Manuscript. Qualification work for obtaining the first (bachelor) level of higher education in specialty 072 – Finance, banking and insurance. Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

In the qualification work, the theoretical and practical aspects of the factor analysis of the company's profit are investigated. The essence of profit and its importance in the enterprise's activity are defined, methodical approaches to the assessment of the enterprise's profitability are considered. An assessment of the profitability of Euro Windows LLC was carried out, as well as proposed directions for increasing the level of profit of the investigated enterprise through forecasting its size and searching for reserves of increase.

Keywords: net profit, income, expenses, factor analysis of profit, financial results.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ В.В. Данилюк

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	7
1.1 Економічна сутність прибутку та його роль в діяльності підприємства.	7
1.2 Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства	12
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЄВРО ВІНДОУС»	18
2.1. Аналіз фінансового стану ТОВ «Євро Віндоус»	18
2.2. Оцінка прибутку ТОВ «Євро Віндоус» та аналіз факторів впливу на його стан	23
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «ЄВРО ВІНДОУС»	30
3.1. Прогнозування прибутку ТОВ «Євро Віндоус»	30
3.2. Резерви збільшення прибутку ТОВ «Євро Віндоус»	34
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ	50

ВСТУП

Актуальність. Факторний аналіз прибутку підприємства є важливим напрямом дослідження, оскільки він дозволяє виявити та оцінити ключові чинники, що впливають на фінансовий результат діяльності компанії. Це дозволяє ідентифікувати потенційні ризики та загрози, що можуть негативно вплинути на фінансовий стан компанії, а отже, своєчасно розробити заходи щодо їх мінімізації або усунення.

Актуальність дослідження різко підвищується в умовах військових дій РФ проти України, що посилюють вразливість національних компаній та потребують активізації зусиль менеджменту по підвищенню ефективності наявної бізнес-моделі тої компанії, якою вони управляють.

Огляд праць. Подолянчук О. А. та Іщенко Я. П. досліджують облікові аспекти прибутку підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу, в той час як Подолянчук О. А. окремо розглядає особливості бухгалтерського обліку та оподаткування прибутку підприємств. Савіна С. С. та Гиренко Ю. В. зосереджуються на управлінні прибутком в системі фінансового менеджменту підприємства. Ковценюк Г. В., Кузьмінський В., Пилипенко О. та Попович Д. аналізують ефективність податку на прибуток підприємств та контроверсійність інтересів між фінансово-господарською діяльністю та податком на прибуток підприємств. Косар Н., Яричевська Я., Романів Н. та Окландер Т. О. вивчають сучасний стан та тенденції розвитку галузі металопластикових вікон в Україні. Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В., Порсюрора І. П., Півторак М. В., Музиченко О. М., Серета О. О., Кушал І. М., Білошкурський М., Заїчко І., Ковернінська Ю., Рудь І. Ю. та Горбатюк Т. І. зосереджуються на аналізі фінансових результатів, факторному аналізі прибутку, прогнозуванні чистого прибутку та поточних витрат, а також фінансовому управлінні прибутком в різних контекстах. Савіцький А. В., Іваненко В. О., Боцян Т. В., Клімова І. О. та Патлатюк М. С. застосовують методику ABC-аналізу при здійсненні моніторингу показників прибутковості експортоорієнтованих підприємств, як дієвий аналітичний

інструмент в системах маркетингу та менеджменту, а також як метод управління запасами.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні напрямів підвищення прибутковості ТОВ «Євро Віндеус»

Відповідно, у якості завдань виділено:

- охарактеризувати економічну сутність прибутку та його роль в діяльності підприємства;
- розглянути методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства;
- провести аналіз фінансового стану ТОВ «Євро Віндеус»;
- здійснити оцінку прибутку ТОВ «Євро Віндеус» та проаналізувати фактори впливу на його стан;
- виконати прогнозування прибутку ТОВ «Євро Віндеус»;
- визначити резерви збільшення прибутку ТОВ «Євро Віндеус».

Об'єкт дослідження є фінансовий стан ТОВ «Євро Віндеус».

Предметом є теоретичні, практичні та методичні аспекти проведення і використання результатів факторного аналізу прибутку компанії.

Інформаційна основа дослідження базується на офіційних статистичних даних, аналітичних матеріалах та фінансовій звітності підприємства. Фінансовий стан та результати діяльності ТОВ «Євро Віндеус» були проаналізовані на основі фінансової звітності, отриманої з сайтів, які надають інформацію про компанії. Додатково, в роботі використано дані щодо первинного ринку ОВДП, процентних ставок банків за строковими депозитами фізичних осіб та кредитів МСП, вартості строкових депозитів за даними статистичної звітності банків України, які були надані Національним банком України.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є комплексне застосування емпіричних та загальнонаукових методів. З емпіричних методів були використані горизонтальний аналіз та коефіцієнтний метод для оцінки фінансового стану та результатів діяльності підприємства на основі фактичних даних. Щодо загальнонаукових методів, було застосовано аналіз для детального вивчення окремих аспектів досліджуваної проблеми, дедуктивний підхід для

логічного переходу від загальних положень до конкретних висновків, а також класифікацію для систематизації теоретичних знань тощо.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 49 сторінок друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 45 сторінках. Робота містить 15 таблиць та 3 рисунки, список використаних джерел включає 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРОШОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Економічна сутність прибутку та його роль в діяльності підприємства

Економічна сутність прибутку є складною у зв'язку із багатогранністю досліджуваного поняття. У вузькому розумінні прибуток являє собою різницю між доходами та витратами підприємства. Це означає, що для отримання прибутку, доходи повинні перевищувати витрати, понесені в процесі господарської діяльності. Проте, важливо розрізняти прибуток і валовий дохід. Останній – це загальна сума коштів, отриманих підприємством від реалізації товарів чи послуг, без урахування собівартості. Натомість, прибуток – це частина валового доходу, що залишається після відрахування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції [19, с.138].

Слід також зазначити, що існує відмінність між прибутком у звіті про фінансові результати та залишком коштів у звіті про рух грошових коштів. Звіт про фінансові результати відображає доходи, витрати та прибуток за певний період, незалежно від фактичного надходження чи вибуття грошових коштів. Це означає, що прибуток у цьому звіті може включати нараховані, але ще не отримані доходи, або понесені, але ще не сплачені витрати. З іншого боку, звіт про рух грошових коштів показує фактичні надходження та вибуття грошових коштів за певний період, незалежно від того, коли були здійснені відповідні операції.

З точки зору власника прибуток можна розглядати як своєрідну винагороду за ризик, пов'язаний з веденням бізнесу [36, с.164]. Інвестуючи свої кошти та ресурси в підприємницьку діяльність, він бере на себе ризики, пов'язані з невизначеністю ринкової кон'юнктури, можливими збитками чи навіть банкрутством. Прибуток, який отримує підприємство, є компенсацією власнику за прийнятті ризики та стимулом для подальшого розвитку бізнесу.

Крім того, прибуток можна трактувати як результат конкретного управлінського рішення, прийнятого в умовах вибору між альтернативними варіантами [14, с.88]. Кожне рішення, пов'язане з виробництвом, інвестиціями чи фінансуванням, має свої потенційні наслідки для прибутковості підприємства. Вибираючи один з альтернативних варіантів менеджмент фактично обирає певний рівень прибутку, який може бути вищим або нижчим порівняно з іншими можливими. Таким чином, прибуток є не лише абсолютним показником, але й відносним, який відображає ефективність прийнятих управлінських рішень у порівнянні з альтернативними можливостями.

Розглядаючи економічну сутність прибутку, варто також звернути увагу на його роль як стимулу для розвитку економіки та економічного зростання [21, с.3]. Прагнення підприємств до отримання прибутку спонукає їх до пошуку нових шляхів підвищення ефективності виробництва, впровадження інновацій та розширення своєї діяльності. Це, в свою чергу, призводить до зростання продуктивності праці, створення нових робочих місць та збільшення обсягів виробництва, що позитивно впливає на розвиток економіки в цілому.

З точки зору соціалістичної ідеології прибуток розглядається як частина заробітку робітників, яка не виплачується їм безпосередньо, а привласнюється капіталістом [20, с.56]. Згідно з цим підходом прибуток є результатом додаткової вартості, створеної працею найманих працівників, але привласненої власниками засобів виробництва. Таке трактування поняття ставить під сумнів легітимність його привласнення капіталістами та обґрунтовує необхідність перерозподілу доходів на користь робітників.

Водночас, існує й інший підхід, згідно з яким прибуток є результатом використання продуктивного капіталу. Відповідно до цієї концепції, він є винагородою власникам капіталу за надання ресурсів для виробничої діяльності та за прийняття на себе пов'язаних з цим ризиків. Прихильники цього підходу стверджують, що саме наявність капіталу та його ефективне використання є ключовими факторами створення прибутку, а не лише праця найманих працівників.

Таким чином, економічна сутність прибутку є предметом наукових дискусій та різних теоретичних, а часом навіть ідеологічних підходів. Попри відмінності в трактуванні природи прибутку, його роль як рушійної сили економічного розвитку та стимулу для підприємницької діяльності залишається загально визнаною. Прагнення до прибутку спонукає підприємства до пошуку шляхів підвищення ефективності, що в кінцевому рахунку сприяє зростанню економіки та підвищенню добробуту суспільства.

Прибуток є частиною створеної додаткової вартості, яка виникає в процесі виробництва товарів та послуг. Додаткова вартість – це різниця між вартістю виготовленої продукції та вартістю ресурсів, витрачених на її виробництво. Вона створюється завдяки використанню факторів виробництва – капіталу, праці, технологій та землі. Прибуток же є частиною цієї додаткової вартості, яка залишається у розпорядженні підприємства після відшкодування всіх витрат, пов'язаних з виробничим процесом.

Слід зазначити, що прибуток є результатом взаємодії одного або декількох елементів факторів виробництва [13, с.47]. Ефективне поєднання та використання цих факторів дозволяє підприємству створювати продукцію з більшою доданою вартістю, що, в свою чергу, веде до зростання прибутку. Так, використання сучасних технологій та високопродуктивного обладнання (капіталу) дозволяє підвищити раціональність виробництва та знизити витрати. Кваліфікована та мотивована праця робітників забезпечує високу якість продукції та продуктивність праці. Наявність доступу до земельних та природних ресурсів також може бути джерелом конкурентних переваг та додаткового прибутку для підприємства.

З фінансової точки зору прибуток є різновидом фінансових ресурсів, отриманих завдяки економічній діяльності підприємства. На відміну від інших джерел фінансування, таких як кредити чи інвестиції, прибуток є власним джерелом коштів, яке підприємство може використовувати на свій розсуд – для розвитку виробництва, виплати дивідендів чи формування резервів. Наявність

прибутку свідчить про здатність підприємства генерувати додаткові фінансові ресурси, що посилює його фінансову стійкість та незалежність.

Водночас, прибуток виступає грошовим вимірником результатів діяльності підприємства. Він відображає фінансовий успіх компанії та є ключовим показником її ефективності. Розмір прибутку дозволяє оцінити результативність різних напрямків діяльності підприємства, ефективність управлінських рішень та доцільність інвестицій. Порівняння прибутку з іншими фінансовими показниками, такими як виручка чи активи, дає можливість комплексно проаналізувати фінансовий стан підприємства та його місце в конкурентному середовищі.

Таким чином, економічна сутність прибутку полягає в тому, що він є частиною створеної додаткової вартості, результатом взаємодії факторів виробництва, різновидом фінансових ресурсів та грошовим вимірником результатів діяльності підприємства.

Що ж до його ролі, то вона відображена на рис. 1.1.

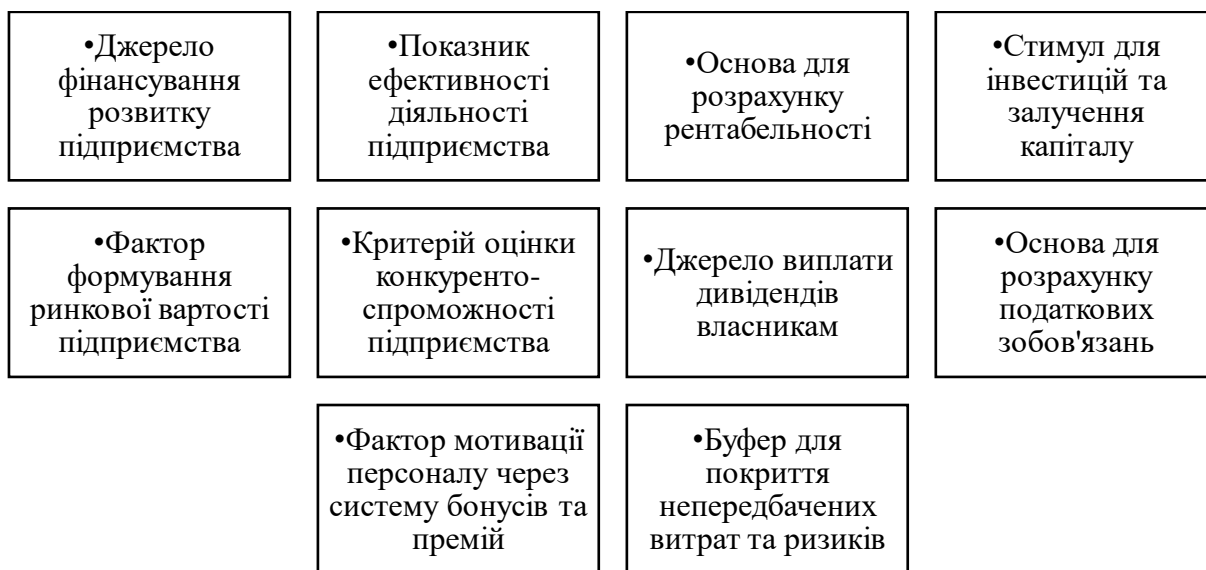

Рис. 1.1 Роль прибутку в діяльності підприємства

Джерело: складено автором на основі [3, с.38; 12, с.24]

Насамперед, прибуток є джерелом фінансування розвитку підприємства, забезпечуючи кошти для інвестицій у модернізацію виробництва, впровадження інновацій та розширення бізнесу. Окрім цього, прибуток слугує основою для

розрахунку рентабельності – комплексного показника, який відображає раціональність використання ресурсів підприємства та його здатність генерувати дохід. Наявність прибутку є потужним стимулом для залучення інвестицій та капіталу, оскільки інвестори зацікавлені у вкладенні коштів у прибуткові та перспективні підприємства. При цьому, чистий додатній фінансовий результат є одним з ключових факторів формування ринкової вартості підприємства, адже саме очікувані майбутні грошові поступлення значною мірою визначають ціну, яку інвестори готові заплатити за частку в бізнесі.

У конкурентному середовищі прибуток виступає критерієм оцінки конкурентоспроможності підприємства, відображаючи його здатність ефективно функціонувати та розвиватися в ринкових умовах. Водночас, для власників компанії прибуток є джерелом виплати дивідендів – частини доходу, яка розподіляється між акціонерами як винагорода за їхні інвестиції. З точки зору держави прибуток підприємства є основою для розрахунку податкових зобов'язань, формуючи таким чином частину доходів бюджету. На рівні підприємства, прибуток часто використовується як фактор мотивації персоналу через систему бонусів та премій, стимулюючи працівників до підвищення продуктивності та досягнення кращих результатів.

Нарешті, прибуток виконує роль буфера для покриття непередбачених витрат та ризиків, з якими може зіткнутися підприємство у процесі своєї діяльності. Наявність «подушки безпеки» у вигляді нерозподіленого прибутку дозволяє суб'єкту господарської діяльності більш впевнено долати кризові ситуації та адаптуватися до мінливих умов ринку.

Таким чином, прибуток є багатогранним поняттям, яке відіграє життєво важливу роль у функціонуванні та розвитку підприємства, будучи одночасно метою, стимулом та засобом досягнення успіху в бізнесі.

Підводячи підсумок, зазначимо, що прибуток є складним економічним поняттям, яке можна розглядати як різницю між доходами та витратами підприємства, винагороду власникам за ризик та результат прийняття ефективних управлінських рішень. Він відіграє ключову роль у діяльності

підприємства, будучи джерелом фінансування розвитку, показником ефективності, основою для розрахунку рентабельності та стимулом для інвестицій. Прибуток також є частиною створеної додаткової вартості, результатом взаємодії факторів виробництва, різновидом фінансових ресурсів та грошовим вимірником результатів діяльності підприємства.

1.2 Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства

Для формулювання комплексних висновків слід застосовувати різноманітні методи, що дозволить зрозуміти реальний стан справ у сфері управління прибутком компанії.

Горизонтальний аналіз являє собою метод порівняння фінансових показників підприємства за різні періоди часу. Цей підхід дає змогу виявити тенденції зміни прибутку та рентабельності, а також визначити фактори, що впливають на ці показники [28, с.658]. Перевагою горизонтального аналізу є можливість оцінки динаміки фінансових результатів у довгостроковій перспективі. В цілому метод базується на основі вивченні історичних даних та продовженні сформованого тренду у майбутнє.

Вертикальний аналіз полягає у визначенні структури фінансових показників та їх змін у часі. При цьому кожна стаття звітності розглядається як частка від загального підсумку. Цей метод дає змогу оцінити внесок різних складових у формування прибутку і рентабельності підприємства [24, с.123]. Сильною стороною вертикального аналізу є можливість виявлення найбільш значущих факторів, що впливають на фінансові результати. Використання цього підходу дає можливість визначити резерви підвищення прибутковості та ефективності діяльності компанії.

Порівняльний аналіз передбачає зіставлення фінансових показників підприємства з аналогічними даними інших компаній галузі або середньогалузевими значеннями [2, с.10]. Цей метод дає змогу оцінити

конкурентоспроможність та ефективність діяльності підприємства щодо інших учасників ринку. Перевагою порівняльного аналізу є можливість бенчмаркінгу та визначення найкращих практик у галузі. Застосування цього підходу сприяє виявленню сильних і слабких сторін компанії, а також потенційних напрямів для поліпшення фінансових результатів.

Метод коефіцієнтів є одним із найпоширеніших підходів до оцінки прибутковості підприємства. Він полягає у розрахунку та аналізі різноманітних фінансових індикаторів, які відображають співвідношення між ключовими показниками діяльності компанії. Цей метод дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, структуру капіталу, ліквідність та інші аспекти фінансового стану підприємства. Перевагою методу коефіцієнтів є можливість порівняння показників у динаміці та з аналогічними даними інших компаній галузі. Застосування цього підходу надає змогу виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а також визначити потенційні напрямки для покращення фінансових результатів.

Рентабельність активів (Return on Assets, ROA) та рентабельність капіталу (Return on Equity, ROE) є ключовими показниками прибутковості підприємства. ROA розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів і відображає ефективність використання всіх ресурсів компанії. Формула для розрахунку ROA має наступний вигляд:

$$ROA = \text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічна вартість активів} \quad (1.1)$$

Для забезпечення реального зростання вартості активів, показник ROA повинен перевищувати рівень інфляції. Якщо рентабельність активів є нижчою за інфляцію, то реальна вартість ресурсів підприємства знижується, незважаючи на номінальне зростання прибутку.

ROE, у свою чергу, розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу і відображає ефективність використання коштів, інвестованих власниками компанії. Формула для розрахунку ROE має наступний вигляд:

$$ROE = \text{Чист. Прибут.} / \text{Середньорічний власний капітал} [9](1.2)$$

Для оцінки привабливості інвестицій у підприємство, показник ROE порівнюється з альтернативними інструментами вкладення коштів, такими як банківські депозити, облігації або середньоринкова дохідність. Якщо рентабельність капіталу є вищою за дохідність альтернативних інвестицій, то вкладення коштів у компанію є економічно обґрунтованим.

Високі значення показників ROA та ROE свідчать про ефективне використання ресурсів підприємства та здатність генерувати значні прибутки [31, с.80]. Водночас, низькі значення рентабельності можуть вказувати на проблеми в операційній діяльності, надмірні витрати або неефективне управління активами.

Слід зазначити, що використання показників рентабельності має певні обмеження. По-перше, вони базуються на історичних даних і не завжди відображають майбутні перспективи компанії. По-друге, на значення рентабельності можуть впливати разові події або зміни в обліковій політиці підприємства. По-третє, галузеві особливості та стадія життєвого циклу компанії можуть зумовлювати різні рівні рентабельності, що ускладнює порівняння з іншими учасниками ринку.

Факторний аналіз спрямований на виявлення та кількісну оцінку впливу різноманітних чинників на прибутковість підприємства. Його застосування дозволяє визначити ступінь впливу кожного чинника на фінансові результати компанії. Сильною стороною методу є можливість виявлення резервів підвищення прибутковості шляхом управління ключовими факторами. Результати факторного аналізу дають змогу розробити конкретні заходи, спрямовані на оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів та збільшення обсягів реалізації продукції.

Факторний аналіз прибутку передбачає, наприклад, метод ланцюгових підстановок, який дозволяє визначити вплив зміни витрат, доходів та частки витрат у доходах на динаміку чистого прибутку.

Формула для розрахунку впливу зміни витрат на прибуток має наступний вигляд:

$$\Delta\Pi(B) = \Pi_0 * (B_1 / B_0 - 1), \quad (1.3)$$

де $\Delta\Pi(B)$ - зміна прибутку за рахунок зміни витрат;

Π_0 - базовий рівень прибутку;

B_1 та B_0 - звітний та базовий рівні витрат відповідно [22, с.568].

Вплив зміни доходів на прибуток розраховується за формулою:

$$\Delta\Pi(D) = \Pi_0 * (D_1 / D_0 - B_1 / B_0), \quad (1.4)$$

де $\Delta\Pi(D)$ - зміна прибутку за рахунок зміни доходів;

Π_0 - базовий рівень прибутку;

D_1 та D_0 - звітний та базовий рівні доходів відповідно;

B_1 та B_0 - звітний та базовий рівні витрат відповідно.

Формула для розрахунку впливу зміни частки витрат у доходах на прибуток має вигляд:

$$\Delta\Pi(d) = D_1 * (B_0 / D_0 - B_1 / D_1), \quad (1.5)$$

де $\Delta\Pi(d)$ - зміна прибутку за рахунок зміни частки витрат у доходах;

D_1 - звітний рівень доходів;

B_0 та D_0 - базовий рівень витрат та доходів відповідно;

B_1 та D_1 - звітний рівень витрат та доходів відповідно.

Результати факторного аналізу показують, що зміна витрат призвела до збільшення чи зменшення прибутку. Слід зазначити, що точність факторного аналізу залежить від якості вхідних даних та коректності розрахунків. Крім того, метод ланцюгових підстановок не враховує можливість взаємозв'язку між факторами, що може вплинути на достовірність отриманих результатів.

П'ятифакторна модель факторного аналізу рентабельності власного капіталу передбачає наступне. Цей підхід базується на формулі Du Pont і дозволяє визначити внесок кожного з п'яти факторів у зміну ROE протягом аналізованого періоду. Формула п'ятифакторної моделі має наступний вигляд:

$$ROE = (\text{ЧП} / \text{ЕВТ}) * (\text{ЕВТ} / \text{ЕВІТ}) * (\text{ЕВІТ} / \text{ЧД}) * (\text{ЧД} / \text{А}) * (\text{А} / \text{ВК}), \quad (1.6)$$

де ЧП - чистий прибуток;

ЕВТ - фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування;

ЕВІТ - фінансовий результат від звичайної діяльності до вирахування відсотків та податків;

ЧД - чистий дохід від реалізації продукції;

А - активи;

ВК - власний капітал.

Кожен з факторів моделі відображає окремий аспект фінансово-господарської діяльності підприємства. Зокрема, (ЧП / ЕВТ) характеризує податковий тягар, (ЕВТ / ЕВІТ) - тягар відсотків, (ЕВІТ / ЧД) - операційну рентабельність, (ЧД / А) - співвідношення виручки до активів, (А / ВК) - коефіцієнт фінансового важеля.

Для визначення впливу кожного фактору на зміну ROE також використовується метод ланцюгових підстановок. Відбувається послідовна заміна базових значень чинників на звітні, що дозволяє оцінити внесок кожного з них у загальну зміну результативного показника.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що в процесі вивчення теоретичних основ грошових надходжень підприємств сформульовано такі висновки:

- охарактеризовано економічну сутність прибутку та його роль в діяльності підприємства. Економічна сутність прибутку полягає в тому, що він представляє собою частину доходу підприємства, яка залишається після відшкодування всіх витрат, та є винагородою за підприємницький ризик і ефективне управління. Прибуток виконує низку важливих функцій у діяльності підприємства, зокрема, він є джерелом фінансування розвитку, показником ефективності, основою для розрахунку рентабельності, стимулом для залучення інвестицій та фактором формування ринкової вартості підприємства. Водночас, прибуток є частиною новоствореної вартості, результатом взаємодії факторів виробництва, особливим видом фінансових ресурсів та грошовим вимірником результативності діяльності підприємства;

- розглянуто методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства. Методи аналізу включають горизонтальний, вертикальний та порівняльний аналіз, які дозволяють виявити тенденції зміни прибутку та рентабельності,

оцінити вклад різних складових у формування фінансових результатів та порівняти показники з аналогічними даними інших компаній галузі. Коефіцієнтний аналіз, зокрема розрахунок рентабельності активів (ROA) та рентабельності власного капіталу (ROE), надає можливість виявити ефективність використання ресурсів підприємства, при цьому ROA повинна перевищувати рівень інфляції, а ROE – бути вищою за дохідність альтернативних інвестицій. Факторний аналіз, такий як п'ятифакторна модель на основі формули DuPont, дозволяє визначити вплив податкового тягаря, відсоткового навантаження, операційної рентабельності, оборотності активів та фінансового важеля на зміну рентабельності власного капіталу, що є важливим для прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЄВРО ВІНДОУС»

2.1. Аналіз фінансового стану ТОВ «Євро Віндоус»

Для практичного дослідження особливостей факторного аналізу використовуються дані компанії ТОВ «Євро Віндоус» – це динамічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві будівельних виробів із пластмас, зокрема вікон [35]. Воно було засноване 12 лютого 2014 року в місті Чернівці, Чернівецької області, за адресою вулиця Небесної Сотні, будинок 20 [6]. Директором та кінцевим бенефіціарним власником компанії є Паращук Ірина Григорівна, яка володіє 100% часткою у статутному капіталі, що становить 15 000 000 гривень [7].

ТОВ «Євро Віндоус» активно бере участь у державних тендерах, маючи на своєму рахунку 121 успішний [33]. Серед замовників компанії в державних закупівлях можна виділити такі установи, як АТ "Чернівціобленерго", «Чернівецький обласний медичний діагностично-реабілітаційний центр», Сектор охорони здоров'я Міжгірської РДА та інші [34]. Підприємство здійснює експорт своєї продукції за кордон, зокрема до Англії [38;40], що свідчить про високу якість та конкурентоспроможність виробів ТОВ «Євро Віндоус» на міжнародному ринку.

У галузі виробництва будівельних виробів із пластмас ТОВ «Євро Віндоус» конкурує з такими компаніями, як ПрАТ «Вентиляційні системи», ПП «Екіпаж», ТОВ «Тервікнопласт», ТОВ «Майстербуд-Д», ТОВ «Вікна Віконда», ТОВ-Підприємство «Акорд-С», ТЗОВ «Таркетт Вінісін» тощо. Незважаючи на наявність конкурентів ТОВ «Євро Віндоус» зуміло зайняти свою нішу на ринку та продовжує розвиватися, вдосконалюючи свої вироби та розширюючи географію збуту [25; 4].

Аналізуючи динаміку активів ТОВ «Євро Вiндовс» за період з 2021 по 2023 роки, можна відзначити стійку тенденцію до зростання потенціалу компанії. Загальна вартість активів підприємства збільшилася на 66,77% у 2023 році порівняно з 2021 роком, що свідчить про розширення масштабів діяльності та нарощування ресурсної бази ТОВ «Євро Вiндовс» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка активів ТОВ «Євро Вiндовс» в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Основні засоби	6091	5289	8188	-802	2899	-13,17	54,81	34,43
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	6724	5328	8236	-1396	2908	-20,76	54,58	22,49
Виробничі запаси	32726	38122	107720	5396	69598	16,49	182,57	229,16
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	16844	32859	47404	16015	14545	95,08	44,26	181,43
ОБОРОТНІ АКТИВИ	98567	125946	167362	27379	41416	27,78	32,88	69,8
БАЛАНС	105291	131274	175598	25983	44324	24,68	33,76	66,77

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Оборотні активи ТОВ «Євро Вiндовс» характеризуються стабільним зростанням протягом 2021-2023 років. У 2023 році їх вартість збільшилася на 69,8% порівняно з 2021 роком, що свідчить про неефективне управління товарно-матеріальними запасами та дебіторською заборгованістю, адже темпи зростання виробничих запасів та дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги випереджають темпи зростання обсягів реалізації. Так, у 2023 році виробничі запаси зросли на 229,16%, а дебіторська заборгованість - на 181,43% порівняно з 2021 роком.

Випереджаюче зростання виробничих запасів зумовлене необхідністю формування достатніх резервів сировини та матеріалів для забезпечення безперебійного виробничого процесу в умовах нестабільності ринку та коливань

цін на ресурси. Крім того, нарощування запасів може бути пов'язане з розширенням асортименту продукції та освоєнням нових ринків збуту.

Збільшення дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги може свідчити про лояльну кредитну політику ТОВ «Євро Віндовс» щодо своїх клієнтів, спрямовану на стимулювання попиту та залучення нових замовників. Однак надмірне зростання дебіторської заборгованості порівняно з обсягами реалізації може призвести до зниження ліквідності та фінансової стійкості підприємства в довгостроковій перспективі.

Аналізуючи динаміку показників ліквідності ТОВ «Євро Віндовс» за період з 2021 по 2023 роки, можна зробити висновок про недостатній рівень платоспроможності підприємства. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) демонструє незначне зростання з 1,33 у 2021 році до 1,43 у 2022 році, проте у 2023 році спостерігається його зниження до 1,4. Незважаючи на те, що значення цього коефіцієнта перевищують одиницю, вони все ж таки нижчі за нормативний рівень (1,5-2,5 частки одиниці), що свідчить про обмежену здатність підприємства погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка показників ліквідності ТОВ «Євро Віндовс» в 2021 - 2023 рр.,
частка од.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,33	1,43	1,4	0,1	-0,03	0,07
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,87	0,99	0,49	0,12	-0,5	-0,38
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0,03	0	0,03	-0,03	0

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Аналізуючи динаміку показників фінансової стійкості ТОВ «Євро Віндовс» за період з 2021 по 2023 роки, можна зробити висновок про наявність певних ризиків та проблемних аспектів у фінансовій діяльності підприємства. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами протягом

аналізованого періоду коливався в межах від 0,25 до 0,3, що свідчить про недостатній рівень фінансової незалежності компанії. Незважаючи на певне покращення ситуації у 2022 році (0,3 частки од.), значення цього показника все ще нижче нормативного рівня (0,1 частки од), що вказує на обмежені можливості ТОВ «Євро Віндовс» фінансувати свою поточну діяльність за рахунок власних ресурсів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Євро Віндовс» в 2021 - 2023 рр., частка од.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,25	0,3	0,29	0,05	-0,01	0,04
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	0,72	0,97	0,44	0,25	-0,53	-0,28
Коефіцієнт фінансової автономії	0,3	0,33	0,32	0,03	-0,01	0,02

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів демонструє нестабільну динаміку: у 2021 році його значення становило 0,72, у 2022 році зросло до 0,97, проте у 2023 році знизилося до критичного рівня 0,44. Такі коливання свідчать про те, що ТОВ «Євро Віндовс» відчуває труднощі з формуванням запасів за рахунок власних оборотних коштів, що може призвести до необхідності залучення додаткових джерел фінансування (наприклад, короткострокових кредитів) та підвищення фінансових ризиків.

Особливу увагу слід звернути на коефіцієнт фінансової автономії, який характеризує частку власного капіталу у загальній структурі джерел фінансування підприємства. Протягом 2021-2023 років значення цього показника знаходилося на рівні 0,3-0,33 частки од., що значно нижче нормативного рівня (0,4-0,6 частки од.). Така ситуація вказує на високу залежність ТОВ «Євро Віндовс» від зовнішніх джерел фінансування (переважно

короткострокових зобов'язань) та підвищені ризики втрати фінансової стійкості у випадку несприятливих змін на ринку або погіршення ділової активності.

Спостерігається загальна тенденція до зниження ефективності використання ресурсів підприємства. Оборотність активів (коефіцієнт трансформації) демонструє стійке зменшення з 3,58 оборотів у 2021 році до 2,57 оборотів у 2023 році, що свідчить про уповільнення швидкості руху активів та зниження здатності компанії генерувати виручку на кожен гривню вкладених коштів. Така динаміка може бути зумовлена зростанням обсягу активів підприємства без відповідного збільшення обсягів реалізації продукції або послуг.

Таблиця 2.4

Динаміка показників ділової активності (оборотності) ТОВ «Євро
Віндовс» в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	3,58	3,04	2,57	-0,54	-0,47	-1,01
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	9,5	8,85	4,8	-0,65	-4,05	-4,7
Період одного обороту запасів, днів	37,89	40,7	74,95	2,81	34,25	37,06

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Коефіцієнт оборотності запасів ТОВ «Євро Віндовс» суттєво знизився з 9,5 обороти у 2021 році до 4,8 обороти у 2023 році, що відповідає збільшенню періоду одного обороту запасів з 37,89 днів до 74,95 днів. Це вказує на зниження ефективності управління запасами на підприємстві, що зумовлено надмірним накопиченням виробничих запасів. Уповільнення оборотності запасів призводить до «заморожування» значної частини оборотних коштів, що негативно впливає на фінансовий стан компанії.

Підводячи підсумок, зазначимо, що аналіз фінансового стану ТОВ «Євро Віндовс» за 2021-2023 роки виявив недостатній рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, про що свідчать низькі значення коефіцієнтів

поточної (1,4 частки од.) та швидкої (0,49 частки од.) ліквідності. Показники фінансової стійкості ТОВ «Євро Віндовс» також не відповідають нормативним значенням: коефіцієнт фінансової автономії (0,32 частки од.) нижчий рекомендованого рівня (0,4 частки од.). Крім того, динаміка показників ділової активності свідчить про зниження раціональності використання ресурсів підприємства, зокрема, уповільнення оборотності активів (2,57 оборотів проти 3,58 оборотів) і запасів (4,8 обороти проти 9,5 оборотів).

2.2. Оцінка прибутку ТОВ «Євро Віндоус» та аналіз факторів впливу на його стан

Спостерігається стійка тенденція до зростання доходів від продажу вікон та іншої продукції. У 2021 році цей показник становив 309 703 тис. грн., у 2022 році він зріс до 359 970 тис. грн., а в 2023 році досяг 394 224 тис. грн. Таке збільшення доходів свідчить про успішну діяльність компанії та ефективну стратегію продажів. Проте, разом із зростанням доходів, спостерігається і збільшення собівартості продукції. У 2021 році собівартість становила 283 379 тис. грн., у 2022 році вона зросла до 323 655 тис. грн., а в 2023 році досягла 355 614 тис. грн. Незважаючи на це, валовий прибуток компанії демонструє позитивну динаміку, зрісши з 26 324 тис. грн. у 2021 році до 38 610 тис. грн. у 2023 році.

Управлінські витрати компанії збільшилися з 7 577 тис. грн. у 2021 році до 9 307 тис. грн. у 2022 році, але в 2023 році дещо знизилися до 9 192 тис. грн. Збутові та маркетингові витрати мали тенденцію до зростання, збільшившись з 11 851 тис. грн. у 2021 році до 16 363 тис. грн. у 2023 році. Це свідчить про активізацію маркетингових зусиль компанії для просування своєї продукції на ринку.

Операційний прибуток компанії демонструє стійке зростання, збільшившись з 8 763 тис. грн. у 2021 році до 15 467 тис. грн. у 2023 році, що

означає раціональне управління операційною діяльністю та здатність компанії генерувати прибуток.

Таблиця 2.5

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Євро Віндовс» в 2021 - 2023 рр.,
тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Дохід від продажу вікон та іншої продукції	309703	359970	394224	50267	34254	16,23	9,52	27,29
Собівартість вікон та іншої продукції	283379	323655	355614	40276	31959	14,21	9,87	25,49
Прибуток, валовий	26324	36315	38610	9991	2295	37,95	6,32	46,67
Операційні доходи, інші	97312	8869	23119	-88443	14250	-91	160,67	-76,24
Управлінські витрати	7577	9307	9192	1730	-115	22,83	-1,24	21,31
Збутові та маркетингові витрати	11851	12097	16363	246	4266	2,08	35,26	38,07
Операційні витрати, інші	95445	9936	20707	-85509	10771	-89,6	108,4	-78,3
Операційний прибуток	8763	13844	15467	5081	1623	57,98	11,72	76,5
Прибуток до моменту врахування зобов'язань по ППП	7315	12927	15467	5612	2540	76,72	19,65	111,44
ППП	0	0	2784	0	2784	-	-	-
Чистий прибуток	7315	12927	12683	5612	-244	76,72	-1,89	73,38

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Чистий прибуток компанії зріс з 7 315 тис. грн. у 2021 році до 12 927 тис. грн. у 2022 році, але дещо знизився до 12 683 тис. грн. у 2023 році через сплату податку. Незважаючи на це, загальна динаміка чистого прибутку залишається позитивною, що свідчить про успішну фінансову діяльність компанії.

Рентабельність активів, яка показує ефективність використання всіх активів компанії для генерування прибутку, демонструє високі значення протягом аналізованого періоду. У 2021 році вона становила 8,45%, що вказує на ефективне використання активів для отримання прибутку. У 2022 році цей показник зріс до 10,93%, що свідчить про подальше покращення ефективності використання активів компанії. Хоча у 2023 році рентабельність активів дещо знизилася до 8,27%, це значення залишається на достатньо високому рівні, підтверджуючи здатність компанії ефективно використовувати свої активи для генерування прибутку (Рис. 2.1).

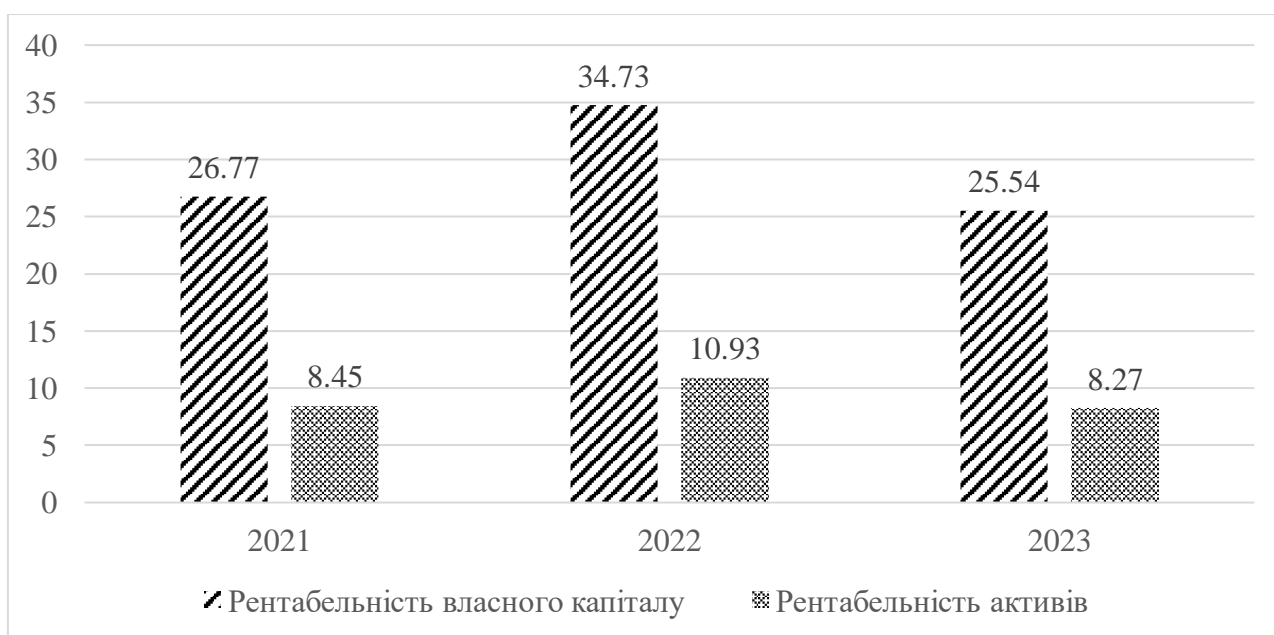

Рис. 2.1 Динаміка показників рентабельності ТОВ «Євро ВІНДОВС» в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Високі значення рентабельності власного капіталу та активів ТОВ «Євро ВІНДОВС» протягом 2021-2023 років свідчать про ефективність бізнес-моделі компанії. Це означає, що компанія успішно використовує свої ресурси, такі як власний капітал та активи, для генерування прибутку. Це є позитивним сигналом для інвесторів та стейкхолдерів.

Для проведення факторного аналізу в межах першої моделі використовуються наступні дані (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Вхідні дані факторного аналізу рентабельності ТОВ «Євро ВІНДОВС» в
2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік				Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2023	2023 / 2020	2023 / 2022	2023 / 2020	2023 / 2022
Всього доходів	287952	407015	368839	417343	129391	48504	44,93	13,15
Всього витрат	283177	399700	355912	404660	121483	48748	42,9	13,7
Чистий прибуток (поточний рік)	4775	7315	12927	12683	7908	-244	165,61	-1,89
Витрати на гривню доходу	0,98	0,98	0,96	0,97	-0,01	0,01	-1,02	1,04

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Розглядаючи вплив витрат, доходу та їх співвідношення на прибуток ТОВ «Євро ВІНДОВС» протягом 2021-2023 років, можна зробити висновок про значний вплив цих факторів на фінансовий результат компанії. Коефіцієнт співвідношення витрат у 2021 році становив 1,41, що призвело до збільшення прибутку на 1 965 тис. грн. за рахунок зміни витрат. У 2022 році цей коефіцієнт знизився до 1,26, що спричинило менший вплив на прибуток - 1 227 тис. грн. Однак у 2023 році коефіцієнт співвідношення витрат знову зріс до 1,43, що призвело до збільшення прибутку на 2 049 тис. грн. за рахунок зміни витрат.

Коефіцієнт співвідношення доходів також має значний вплив на прибуток компанії. У 2021 році він становив 1,41, що призвело до збільшення прибутку на 9,54 тис. грн. за рахунок зміни доходу. У 2022 та 2023 роках цей коефіцієнт зріс до 1,28 та 1,45 відповідно, що спричинило значне збільшення прибутку на 114,84 тис. грн. та 97,17 тис. грн. відповідно за рахунок зміни доходу.

Зміна прибутку за рахунок зміни витрат на 1 гривню доходу також має суттєвий вплив на фінансовий результат компанії. У 2021 році цей показник становив 566 тис. грн., у 2022 році - 6 811 тис. грн., а в 2023 році - 5 763 тис. грн. Це свідчить про те, що зміна співвідношення витрат і доходів має значний вплив на прибутковість компанії.

Таблиця 2.7

Вплив витрат, доходу та їх співвідношення на прибуток ТОВ «Євро
Віндовс» в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Коефіцієнт співвідношення витрат	1,41	1,26	1,43	-0,15	0,17	0,02
Зміна прибутку за рахунок зміни витрат, тис. грн.	1965	1227	2049	-738,36	822	83,64
Коефіцієнт співвідношення доходів	1,41	1,28	1,45	-0,13	0,17	0,04
Зміна прибутку за рахунок зміни доходу тис. грн.	9,54	114,84	97,17	105,3	-17,67	87,63
Зміна прибутку за рахунок зміни витрат на 1 гривню доходу, тис. грн.	566	6811	5763	6245,06	-1048,32	5196,74
Загальна сума впливу факторів, тис.грн.	2540	8152	7908	5612	-244	5368

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Загальна сума впливу факторів на прибуток ТОВ «Євро Віндоус» демонструє позитивну динаміку протягом 2021-2023 років. У 2021 році вона становила 2 540 тис. грн., у 2022 році - 8 152 тис. грн., а в 2023 році - 7 908 тис. грн. Це означає, що сукупний вплив зміни витрат, доходу та їх співвідношення призводить до значного збільшення прибутку компанії.

В межах другої моделі використовуються наступні дані (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Вхідні дані факторного аналізу рентабельності за п'ятифакторною моделлю ТОВ «Євро Віндовс» в 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік				Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2023	2023 / 2020	2023 / 2022	2023 / 2020	2023 / 2022
Чистий прибуток	4775	7315	12927	12683	7908	-244	165,61	-1,89
Власний капітал	23516	31131	43315	55998	32482	12683	138,13	29,28
ЕВТ	4775	7315	12927	15467	10692	2540	223,92	19,65
ЕВІТ	6003	8763	13844	15467	9464	1623	157,65	11,72
Чистий дохід від реалізації продукції (тов.,роб,посл.)	218595	309703	359970	394224	175629	34254	80,34	9,52
Активи	67852	105291	131274	175598	107746	44324	158,8	33,76

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Розглядаючи вплив факторів на рентабельність ТОВ «Євро Віндоус» протягом 2021-2023 років, можна зробити висновки щодо їх значення для фінансової ефективності компанії. Податковий тягар мав незначний вплив на рентабельність, за винятком 2023 року, коли він становив -0,04 частки одиниці (тобто -4 процентних пункти). Це означає, що податкові зобов'язання дещо зменшили рентабельність компанії у 2023 році (табл. 2.9).

Тягар відсотків мав позитивний вплив на рентабельність компанії, збільшившись з 0,01 частки одиниці у 2021 році до 0,04 частки одиниці у 2022 та 2023 роках. Це свідчить про ефективне управління боргами та здатність компанії покривати відсоткові витрати за рахунок операційного прибутку.

Таблиця 2.9

Вплив факторів на рентабельність ТОВ «Євро Віндоус» в 2021 - 2023 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		
	2021	2022	2023	2022 / 2021	2023 / 2022	2023 / 2021
Податковий тягар	0	0	-0,04	0	-0,04	-0,04
Тягар відсотків	0,01	0,04	0,04	0,03	0	0,03
Операційна рентабельність	0,01	0,1	0,09	0,09	-0,01	0,08
Співвідношення виручки до активів	-0,02	-0,05	-0,09	-0,03	-0,04	-0,07
Коефіцієнт фінансового важеля	0,03	0,01	0,02	-0,02	0,01	-0,01

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності

Операційна рентабельність також мала позитивний вплив на загальну рентабельність компанії, збільшившись з 0,01 частки одиниці у 2021 році до 0,1 частки одиниці у 2022 році та 0,09 частки одиниці у 2023 році. Це вказує на ефективність операційної діяльності компанії та її здатність генерувати прибуток від основної діяльності.

Співвідношення виручки до активів мало негативний вплив на рентабельність компанії протягом аналізованого періоду, зменшившись з -0,02 частки одиниці у 2021 році до -0,09 частки одиниці у 2023 році. Це означає, що компанія не повністю використовує свої активи для генерування виручки, що може бути пов'язано з надлишковими або неефективно використовуваними активами. В тому числі проблемою є надмірна сума запасів

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що в процесі оцінки прибутковості діяльності ТОВ «Євро Віндоус» визначено такі аспекти:

- проаналізовано фінансовий стан ТОВ «Євро Віндоус». Результати аналізу фінансового стану ТОВ «Євро Віндоус» вказують на наявність значних ризиків ліквідності, оскільки коефіцієнти поточної (1,4 частки од.) і швидкої (0,49 частки од.) знаходяться нижче нормативних значень, що може призвести до труднощів у погашенні поточних зобов'язань. Низький рівень фінансової стійкості підприємства підтверджується коефіцієнтом автономії (0,32 частки од.), який не відповідає рекомендованому значенню (0,4 частки од.), що свідчить про надмірну залежність від позикового капіталу. Негативна динаміка показників ділової активності, зокрема, зниження оборотності активів (до 2,57 оборотів в рік) і запасів (до 4,8 оборотів в рік) вказує на зниження ефективності використання ресурсів ТОВ «Євро Віндоус»;

- здійснено оцінку прибутку ТОВ «Євро Віндоус» та аналіз факторів впливу на його стан. Протягом 2020-2023 років ТОВ «Євро Віндоус» демонструє стійке зростання чистого прибутку, власного капіталу, ЕВТ, ЕВІТ, чистого доходу від реалізації та активів, що свідчить про ефективність діяльності компанії. Факторний аналіз рентабельності показує позитивний вплив операційної рентабельності (0,09-0,1 частки одиниці), тягаря відсотків (0,04 частки одиниці) та коефіцієнта фінансового важеля (0,01-0,03 частки одиниці) на фінансову ефективність компанії. Однак, негативний вплив співвідношення виручки до активів (-0,09 частки одиниці у 2023 році) вказує на необхідність оптимізації використання активів для генерування доходів, зокрема виробничих запасів.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «ЄВРО ВІНДОУС»

3.1. Прогнозування прибутку ТОВ «Євро Віндоус»

Зрозумівши поточний стан справ доцільно перейти до прогнозування подальшого розвитку компанії з точки зору здатності генерування прибутку. Планування чистого доходу ТОВ «Євро Віндоус» на 2024-2025 роки демонструє стійку тенденцію до зростання, що підтверджується лінійним рівнянням тренду $y = 42261x + 270111$. Вибір саме лінійного типу тренду та відповідного рівняння обумовлений тим, що на основі даних за 2021-2023 роки сформувалась чітка тенденція, яка графічно відображається у вигляді прямої лінії.

Аналізуючи фактичні показники доходу від продажу вікон та іншої продукції за 2021-2023 роки, спостерігаємо стабільне зростання з 309 703 тис. грн. у 2021 році до 394 224 тис. грн. у 2023 році. Ця позитивна динаміка свідчить про здатність компанії ефективно конкурувати на ринку та нарощувати обсяги продажів (Рис. 3.1). При цьому сам розмір ринку також буде зростати, що дозволить підприємству наростити обсяг клієнтів.

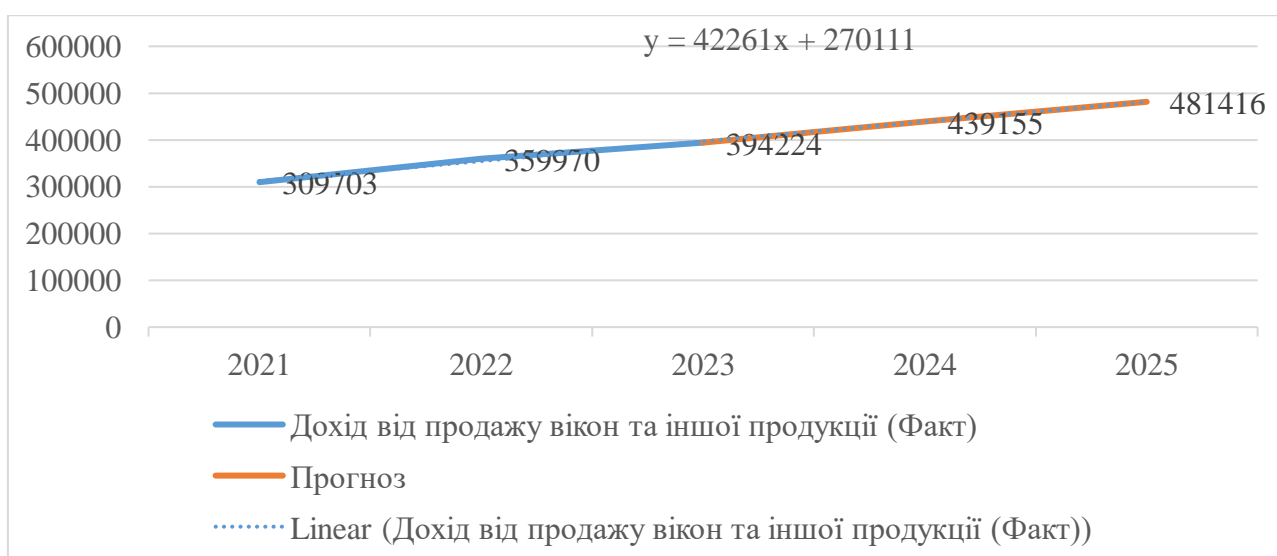

Рис. 3.1 Прогноз чистого доходу ТОВ «Євро Віндоус» на 2024-2025 рр., тис. грн.

Враховуючи конкурентоспроможність ТОВ «Євро Віндеус» та відсутність передумов для значних змін у ринковому середовищі, прогнозується, що чистий дохід компанії у 2024 та 2025 роках продовжить зростати відповідно до встановленого тренду. Згідно з розрахунками, у 2024 році очікується дохід на рівні 439 155 тис. грн., що на 11,4% більше, ніж у 2023 році. У 2025 році прогнозується подальше збільшення доходу до 481 416 тис. грн., що відповідає приросту на 9,6% порівняно з 2024 роком.

Таким чином, за умови збереження поточних тенденцій розвитку компанії та стабільності ринкових факторів, ТОВ «Євро Віндеус» має потенціал для забезпечення стійкого зростання чистого доходу протягом прогнозованого періоду 2024-2025 років. Однак, варто зауважити, що для підтримки такої позитивної динаміки компанії необхідно постійно адаптуватися до мінливих ринкових умов та потреб споживачів, удосконалювати свою продукцію та послуги, а також ефективно управляти внутрішніми процесами та ресурсами.

Аналіз частки елементів витрат у сумі чистого доходу від продажу товарів ТОВ «Євро Віндеус» у 2023 році показує, що найбільшу питому вагу займає собівартість вікон та іншої продукції, яка становить 90,21%. Цей показник відображає прямі витрати, пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції, включаючи вартість сировини, матеріалів, енергоресурсів, заробітної плати виробничого персоналу тощо (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Частка елементів витрат у сумі чистого доходу від продажу товарів ТОВ «Євро Віндеус» у 2023 році, %

Показник	Значення
Собівартість вікон та іншої продукції	90,21
Управлінські витрати	2,33
Збутові та маркетингові витрати	4,15

Наступним за величиною елементом витрат є збутові та маркетингові витрати, частка яких складає 4,15% від чистого доходу. Вони включають в себе

витрати на рекламу, просування продукції, транспортування, оплату праці працівників відділу продажів та маркетингу, а також інші витрати, пов'язані зі збутом продукції та залученням клієнтів.

Найменшу частку в структурі витрат займають управлінські витрати, які становлять 2,33% від чистого доходу. До цієї категорії належать пов'язані з утриманням адміністративного персоналу, орендою офісних приміщень, забезпеченням функціонування інформаційних систем, юридичними та консалтинговими послугами, а також інші витрати, пов'язані з управлінням компанією.

Варто зазначити, що в процесі прогнозування було виявлено, що співвідношення елементів витрат до чистого доходу від продажу товарів ТОВ «Євро Віндюс» з року в рік не зазнавало суттєвих змін. Зважаючи на цю стабільність, для прогнозування майбутніх періодів було вирішено використовувати частки витрат, розраховані для 2023 року.

Такий підхід дозволяє зробити припущення, що і в наступних роках структура витрат компанії залишатиметься відносно сталою, що забезпечить можливість точнішого планування фінансових показників та ефективнішого управління ресурсами. Однак, слід враховувати, що в разі значних змін у ринковому середовищі, цінах на сировину та матеріали, законодавчих вимогах чи інших факторах, може виникнути потреба в коригуванні прогнозних значень часток витрат для забезпечення більшої точності та реалістичності фінансового планування.

Прогнозування елементів прибутку ТОВ «Євро Віндюс» на 2024-2025 роки демонструє позитивну динаміку зростання ключових фінансових показників компанії. Очікується збільшення доходу від продажу вікон та іншої продукції з 394 224 тис. грн. у 2023 році до 439 155 тис. грн. у 2024 році та 481 416 тис. грн. у 2025 році. Таке підвищення доходу є результатом ефективної роботи компанії та її здатності нарощувати обсяги продажів. Водночас, прогнозується і збільшення собівартості вікон та іншої продукції, яка у 2024 році має сягнути 396 144 тис. грн., а у 2025 році - 434 266 тис. грн. Однак, темпи

зростання собівартості є відповідними темпам зростання доходу, що свідчить про здатність компанії ефективно контролювати витрати та підвищувати рентабельність (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Прогнозування елементів прибутку ТОВ «Євро Віндеус» на 2024-2025

рр., тис. грн.

Показники	2023	2024	2025	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Дохід від продажу вікон та іншої продукції	394224	439155	481416	87192	22,12
Собівартість вікон та іншої продукції	355614	396144	434266	78652	22,12
Прибуток, валовий	38610	43011	47150	8540	22,12
Операційні доходи, інші	23119	23119	23119	0	0,00
Управлінські витрати	9192	10240	11225	2033	22,12
Збутові та маркетингові витрати	16363	18228	19982	3619	22,12
Операційні витрати, інші	20707	20707	20707	0	0,00
Операційний прибуток	15467	16955	18354	2887	18,67
Прибуток до моменту врахування зобов'язань по ППП	15467	16955	18354	2887	18,67
ППП	2784	3052	3304	520	18,67
Чистий прибуток	12683	13903	15051	2368	18,67

Як наслідок, валовий прибуток ТОВ «Євро Віндеус» також демонструє тенденцію до зростання. У 2024 році він прогнозується на рівні 43 011 тис. грн., що на 11,4% більше, ніж у 2023 році. У 2025 році очікується подальше збільшення валового прибутку до 47 150 тис. грн., що відповідає приросту на 9,6% порівняно з 2024 роком.

Прогнозні значення інших операційних доходів залишаються незмінними протягом 2024-2025 років на рівні 23 119 тис. грн. Управлінські витрати зростають пропорційно до збільшення масштабів діяльності компанії і становитимуть 10 240 тис. грн. у 2024 році та 11 225 тис. грн. у 2025 році.

Аналогічну динаміку демонструють і збутові та маркетингові витрати, які у 2024 році прогноуються на рівні 18 228 тис. грн., а у 2025 році - 19 982 тис. грн. Інші операційні витрати залишаються сталими на рівні 20 707 тис. грн.

У результаті, операційний прибуток ТОВ «Євро Віндеус» у 2024 році прогноуються на рівні 16 955 тис. грн., що на 9,6% більше, ніж у 2023 році. У 2025 році очікується зростання операційного прибутку до 18 354 тис. грн., що відповідає приросту на 8,2% порівняно з 2024 роком.

Прибуток до моменту врахування зобов'язань по податку на прибуток підприємств (ППП) відповідає значенням операційного прибутку. Після сплати ППП, який у 2024 році становитиме 3 052 тис. грн., а у 2025 році - 3 304 тис. грн., чистий прибуток компанії прогноуються на рівні 13 903 тис. грн. у 2024 році та 15 051 тис. грн. у 2025 році.

Підводячи підсумок, зазначимо, що прогнозні значення елементів прибутку ТОВ «Євро Віндеус» на 2024-2025 роки свідчать про стабільний розвиток компанії, її здатність нарощувати обсяги продажів, ефективно контролювати витрати та забезпечувати зростання прибутковості. Очікується збільшення чистого прибутку до 13 903 тис. грн. у 2024 році та 15 051 тис. грн. у 2025 році. Компанія ефективно контролює витрати, забезпечуючи вищі темпи зростання доходу порівняно з собівартістю продукції. Стабільне нарощування обсягів продажів та прибутковості створює надійне підґрунтя для подальшого розвитку та зміцнення конкурентних позицій ТОВ «Євро Віндеус» на ринку.

3.2. Резерви збільшення прибутку ТОВ «Євро Віндеус»

Впровадження ABC-XYZ аналізу в ТОВ «Євро Віндеус» може стати ефективним інструментом оптимізації запасів матеріалів [30, с.144; 8, с.6; 16, с.24]. Ця методика дозволяє класифікувати запаси за їх вартістю (ABC) та варіативністю споживання (XYZ), що надає змогу приймати більш обґрунтовані рішення щодо управління запасами. Застосування ABC-XYZ аналізу сприятиме

зниженню витрат на зберігання надлишкових запасів, підвищенню оборотності матеріалів та зменшенню ризиків дефіциту ключових компонентів.

Проаналізувавши динаміку матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндеус» у 2023 році, можна зробити висновок, що найбільшу частку в структурі витрат займають алюмінієві профілі (19,7%), флоат-скло (12,6%), ламіноване скло (8,7%) та паливо (8,1%). Ці матеріали є критично важливими для виробництва віконних конструкцій і потребують особливої уваги при управлінні запасами. Застосування ABC-XYZ аналізу дозволить визначити оптимальні рівні запасів для кожної категорії матеріалів, враховуючи їх вартість та варіативність споживання (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Динаміка матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндеус» у 2023 році

Позиція	I квартал		II квартал		III квартал		IV квартал		За рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
uPVC	922	2,4	1312	2,5	1600	3,3	1123	2,4	4957	2,7
Алюмінієві профілі	7204	18,9	10530	20,0	10669	22,2	8033	17,5	36436	19,7
Арматура з оцинкованої сталі	2653	6,9	3695	7,0	3571	7,4	2923	6,4	12842	6,9
Гумові ущільнювачі EPDM	2485	6,5	3176	6,0	2924	6,1	2898	6,3	11483	6,2
Флоат-скло	4663	12,2	7190	13,7	5657	11,8	5846	12,7	23356	12,6
Загартоване скло	2346	6,1	3083	5,9	2575	5,4	3120	6,8	11123	6,0
Ламіноване скло	3239	8,5	4779	9,1	4068	8,5	4030	8,8	16116	8,7
Газові наповнювачі склопакетів	1921	5,0	2770	5,3	1968	4,1	2432	5,3	9091	4,9
Фурнітура (петлі, замки, ручки)	3323	8,7	4551	8,6	3845	8,0	3824	8,3	15543	8,4
Поліуретанові та силіконові герметики та клеї	2510	6,6	3574	6,8	3344	7,0	3087	6,7	12515	6,8
Пінна ізоляція	927	2,4	800	1,5	925	1,9	1123	2,4	3776	2,0
АБС-пластик	1301	3,4	1630	3,1	1563	3,3	1558	3,4	6053	3,3
Декоративні плівки та ламінати	1480	3,9	1719	3,3	1664	3,5	1889	4,1	6752	3,7
Паливо	3239	8,5	3855	7,3	3681	7,7	4115	8,9	14890	8,1
Всього	38214	100	52665	100	48051	100	46002	100	184933	100

На основі отриманих результатів можна розробити диференційовані стратегії управління запасами для кожної групи матеріалів. Наприклад, для матеріалів групи AX (висока вартість, низька варіативність споживання) доцільно застосовувати стратегію точного планування та контролю, тоді як для матеріалів групи CZ (низька вартість, висока варіативність споживання) можна використовувати спрощені методи контролю та допускати більший рівень запасів.

Ефект від впровадження ABC-XYZ аналізу в ТОВ «Євро Віндеус» може бути значним. Оптимізація запасів матеріалів призведе до зниження витрат на їх зберігання, що позитивно вплине на прибутковість компанії. Крім того, зменшення ризиків дефіциту ключових компонентів дозволить підвищити надійність та своєчасність виконання замовлень, що сприятиме зростанню задоволеності клієнтів та зміцненню конкурентних позицій компанії на ринку.

Для успішного впровадження ABC-XYZ аналізу необхідно забезпечити якісну інформаційну базу, яка включає дані про рух матеріалів, їх вартість та терміни поставок. Також важливо залучити кваліфікованих фахівців, які зможуть провести ґрунтовний аналіз даних та розробити ефективні стратегії управління запасами. Впровадження цієї методики потребує певних інвестицій, але очікуваний ефект від оптимізації запасів матеріалів значно перевищує початкові витрати.

Матеріальні витрати становлять близько 184 933 тис. грн. в рік. Проведений XYZ-аналіз матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндеус» у 2023 році дозволяє оцінити варіативність споживання різних груп матеріалів. Найбільш стабільними з точки зору споживання є такі матеріали, як гумові ущільнювачі EPDM ($K_v = 8,6\%$), ABS-пластик ($K_v = 8,3\%$), декоративні плівки та ламінати ($K_v = 8,7\%$) та паливо ($K_v = 8,6\%$). Ці позиції характеризуються низькою варіативністю споживання протягом року, що дозволяє більш точно прогнозувати потребу в них та оптимізувати рівні запасів.

З іншого боку, найбільш варіативними є такі матеріали, як uPVC ($K_v = 20,2\%$), алюмінієві профілі ($K_v = 16,7\%$), флоат-скло ($K_v = 15,4\%$) та газові

наповнювачі склопакетів ($K_v = 15,4\%$). Високі значення коефіцієнта варіації свідчать про значні коливання споживання цих матеріалів протягом року, що ускладнює процес планування запасів та підвищує ризики виникнення дефіциту або надлишків (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

XYZ-аналіз матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндоус» у 2023 році, тис.
грн.

Позиція	I квар- тал	II квар- тал	III квар- тал	IV квар- тал	За рік	Се- ред- не	$\sum (x-x_{сер})^2/4$	K_v
uPVC	922	1312	1600	1123	4957	1239	62410	20,2
Алюмінієві профілі	7204	10530	10669	8033	36436	9109	2309673	16,7
Арматура з оцинкованої сталі	2653	3695	3571	2923	12842	3211	189481	13,6
Гумові ущільнювачі EPDM	2485	3176	2924	2898	11483	2871	61362	8,6
Флоат-скло	4663	7190	5657	5846	23356	5839	809906	15,4
Загартоване скло	2346	3083	2575	3120	11123	2781	109514	11,9
Ламіноване скло	3239	4779	4068	4030	16116	4029	296982	13,5
Газові наповнювачі склопакетів	1921	2770	1968	2432	9091	2273	122345	15,4
Фурнітура (петлі, замки, ручки)	3323	4551	3845	3824	15543	3886	191135	11,3
Поліуретанові та силіконові герметики та клеї	2510	3574	3344	3087	12515	3129	157137	12,7
Пінна ізоляція	927	800	925	1123	3776	944	13347	12,2
АБС-пластик	1301	1630	1563	1558	6053	1513	15783	8,3
Декоративні плівки та ламінати	1480	1719	1664	1889	6752	1688	21326	8,7
Паливо	3239	3855	3681	4115	14890	3723	101746	8,6
Всього	38214	52665	48051	46002	184933	-	-	-

Результати проведеного ABC-XYZ аналізу матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндоус» у 2023 році дозволяють сформулювати комплексне бачення щодо управління запасами різних груп матеріалів. Поєднання двох методів аналізу надає можливість врахувати як вартісну значимість матеріалів, так і варіативність їх споживання, що є важливим для прийняття обґрунтованих рішень в сфері логістики та виробництва (табл. 3.5).

Згідно з отриманими результатами, до групи АХ, яка характеризується високою вартісною значимістю та низькою варіативністю споживання, належать такі матеріали, як ламіноване скло та фурнітура (петлі, замки, ручки). Ці позиції потребують особливої уваги при управлінні запасами, оскільки вони суттєво впливають на загальні витрати компанії. Для матеріалів групи АХ доцільно застосовувати стратегії точного планування та контролю запасів, використовувати надійних постачальників та мінімізувати ризики дефіциту.

Таблиця 3.5

Результат ABC-XYZ аналізу матеріальних витрат ТОВ «Євро Віндоус» у
2023 році

Елемент виробничих запасів	ABC	XYZ	Результат
uPVC	C	Y	CY
Алюмінієві профілі	A	Y	AY
Арматура з оцинкованої сталі	B	X	BX
Гумові ущільнювачі EPDM	B	X	BX
Флоат-скло	A	Y	AY
Загартоване скло	C	X	CX
Ламіноване скло	A	X	AX
Газові наповнювачі склопакетів	C	Y	CY
Фурнітура (петлі, замки, ручки)	A	X	AX
Поліуретанові та силіконові герметики та клеї	B	X	BX
Пінна ізоляція	C	X	CX
АБС-пластик	C	X	CX
Декоративні плівки та ламінати	C	X	CX
Паливо	B	X	BX

Матеріали групи АУ, такі як алюмінієві профілі та флоат-скло, також мають високу вартісну значимість, але характеризуються вищою варіативністю споживання. Управління запасами цих матеріалів вимагає більшої гнучкості та адаптивності до змін попиту. Застосування методів прогнозування, регулярний

моніторинг рівня запасів та тісна співпраця з постачальниками дозволять оптимізувати запаси матеріалів групи АУ та знизити витрати на їх зберігання.

До групи ВХ належать такі матеріали, як арматура з оцинкованої сталі, гумові ущільнювачі EPDM, поліуретанові та силіконові герметики й клеї, а також паливо. Ці позиції мають середню вартісну значимість та низьку варіативність споживання. Для управління запасами матеріалів групи ВХ можна використовувати стандартизовані підходи, такі як модель економічного розміру замовлення (EOQ) або система з фіксованим інтервалом між замовленнями, що дозволить оптимізувати витрати на закупівлю та зберігання цих матеріалів.

Пропозиція створення місячного запасу матеріалів з урахуванням спеціальних коефіцієнтів, визначених на основі результатів ABC-XYZ аналізу, є перспективним напрямком оптимізації управління запасами в ТОВ «Євро Віндеус». Застосування диференційованого підходу до розрахунку рівня запасів для кожної групи матеріалів дозволить врахувати їх вартісну значимість та варіативність споживання, що сприятиме зниженню витрат на зберігання та підвищенню ефективності використання оборотних коштів компанії.

Для матеріалів групи АХ, таких як ламіноване скло та фурнітура, пропонується встановити коефіцієнт 1,2, що означає створення запасу на рівні 120% від середньомісячного споживання. Такий підхід дозволить забезпечити безперебійність виробництва та мінімізувати ризики дефіциту цих критично важливих матеріалів, які мають високу вартісну значимість та низьку варіативність споживання.

Матеріали груп ВХ та АУ, до яких належать арматура з оцинкованої сталі, гумові ущільнювачі EPDM, поліуретанові та силіконові герметики й клеї, а також алюмінієві профілі та флоат-скло, рекомендується забезпечити запасом на рівні 110% від середньомісячного споживання (коефіцієнт 1,1). Цей рівень запасу дозволить врахувати потенційні коливання попиту та забезпечити стабільність виробничого процесу.

Для матеріалів групи СУ, таких як uPVC та газові наповнювачі склопакетів, пропонується застосувати коефіцієнт 0,9, що означає створення

запасу на рівні 90% від середньомісячного споживання. Такий підхід дозволить зменшити витрати на зберігання цих матеріалів, які мають нижчу вартісну значимість, але характеризуються вищою варіативністю споживання.

Матеріали груп ВZ та CZ, які не були представлені в результатах АВС-XYZ аналізу ТОВ «Євро Віндоус», рекомендується забезпечити запасом на рівні 90% та 80% від середньомісячного споживання відповідно (коефіцієнти 0,9 та 0,8). Ці групи матеріалів мають нижчу вартісну значимість та вищу варіативність споживання, тому зниження рівня запасів дозволить оптимізувати витрати на їх зберігання без істотного впливу на ефективність виробництва.

Відповідно, пропонується сформувані наступні обсяги запасів (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Пропонований рівень формування запасів матеріалів ТОВ «Євро Віндоус» на 2023 рік

Елемент виробничих запасів	Поточний рівень на складі, тис. грн.	Результат аналізу	Щомісячна норма використання, тис. грн.	Приріст, %
uPVC	15242	СУ	413,1	-97,29
Алюмінієві профілі	11156	АУ	3036,3	-72,78
Арматура з оцинкованої сталі	19582	ВХ	1070,2	-94,53
Гумові ущільнювачі EPDM	22108	ВХ	956,9	-95,67
Флоат-скло	13343	АУ	1946,3	-85,41
Загартоване скло	6361	СХ	926,9	-85,43
Ламіноване скло	2919	АХ	1343,0	-53,99
Газові наповнювачі склопакетів	2382	СУ	757,6	-68,19
Фурнітура (петлі, замки, ручки)	548	АХ	1295,2	136,28
Поліуретанові та силіконові герметики та клеї	266	ВХ	1042,9	292,64
Пінна ізоляція	294	СХ	314,7	7,08
АБС-пластик	308	СХ	504,4	63,76
Декоративні плівки та ламінати	249	СХ	562,7	126,28
Паливо	12964	ВХ	1240,8	-90,43
Всього	107720	-	15411,1	-85,69

Тобто запропонований захід дозволить вивільнити 92308,9 тис. грн., які можна спрямувати як на виробництво та маркетинг, так і на фінансові інструменти скорочення витрат чи збільшення прибутку. Дохідність ОВДП становить 17% [17]. Короткострокові кредити від банків становлять 39 757 тис. грн. Вартість кредитування для компанії становить близько 20,3% [23]. Тобто спочатку за рахунок вивільненого капіталу підприємство скоротить фінансові витрати на 8071 ($0,203 \cdot 39\,757$), а після вкладе залишок у ОВДП для отримання додаткового доходу 8934 ($(92308,9 - 39757) \cdot 0,17$). Тобто завдяки такому заходу прибуток компанії зросте на 17004 тис. грн.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що в процесі обґрунтування напрямів підвищення прибутковості ТОВ «Євро Віндоус» сформульовано такі рекомендації:

- здійснено прогнозування прибутку ТОВ «Євро Віндоус». Очікується позитивна динаміка зростання прибутку компанії у 2024-2025 роках, з очікуваним збільшенням валового прибутку на 11,4% у 2024 році та 9,6% у 2025 році порівняно з попередніми періодами. Ефективне управління витратами дозволяє компанії підвищувати рентабельність, про що свідчить зростання операційного прибутку на 9,6% у 2024 році та 8,2% у 2025 році. Прогнозовані показники чистого прибутку на рівні 13 903 тис. грн. у 2024 році та 15 051 тис. грн. у 2025 році підтверджують здатність ТОВ «Євро Віндоус» забезпечувати стабільний розвиток та нарощувати фінансові результати;

- визначено резерви збільшення прибутку ТОВ «Євро Віндоус». Впровадження ABC-XYZ аналізу матеріальних запасів та створення місячного запасу з урахуванням спеціальних коефіцієнтів дозволить ТОВ «Євро Віндоус» вивільнити 92308,9 тис. грн. Ці кошти будуть спрямовані на скорочення фінансових витрат на 8071 тис. грн. шляхом погашення короткострокових кредитів з вартістю 20,3%, а залишок у розмірі 84237,9 тис. грн. буде інвестовано в ОВДП з дохідністю 17%, що принесе додатковий дохід у сумі 8934 тис. грн. Загалом, завдяки оптимізації управління запасами та ефективному

використанню вивільнених коштів, прибуток ТОВ «Євро Віндеус» зросте на 17004 тис. грн.

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теоретичних та практичних аспектів факторного аналізу прибутку підприємства сформульовано такі висновки та рекомендації:

1. Охарактеризовано економічну сутність прибутку та його роль в діяльності підприємства. Прибуток є одним з ключових понять в економічній науці, яке відображає фінансовий результат діяльності підприємства та є різницею між його доходами та витратами, а також винагородою за підприємницький ризик і наслідком прийняття ефективних управлінських рішень. Його роль в діяльності підприємства є багатогранною та охоплює такі аспекти, як фінансування розвитку, оцінка ефективності, розрахунок рентабельності, стимулювання інвестицій та формування ринкової вартості. При цьому, прибуток є складовою новоствореної вартості, продуктом взаємодії виробничих факторів, специфічним фінансовим ресурсом та грошовим мірилом результативності функціонування підприємства.

2. Розглянуто методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства. Методичні підходи до оцінки прибутковості підприємства дозволяють всебічно проаналізувати фінансові результати компанії, використовуючи горизонтальний аналіз для виявлення динаміки показників, вертикальний аналіз для оцінки структури доходів та витрат, а також порівняльний аналіз для зіставлення з галузевими даними. Коефіцієнтний метод, який включає розрахунок рентабельності активів (ROA) та рентабельності власного капіталу (ROE), дає змогу оцінити ефективність використання ресурсів. Застосування факторного аналізу, зокрема п'ятифакторної моделі, забезпечить ідентифікацію факторів формування прибутку.

3. Проаналізовано фінансовий стан ТОВ «Євро Віндоус». Проявляється недостатній рівень ліквідності підприємства, про що свідчать низькі значення коефіцієнтів поточної (1,4 частки од.) і швидкої (0,49 частки од.) ліквідності, що може призвести до проблем з платоспроможністю. Показники фінансової

стійкості ТОВ «Євро ВІндовс» також викликають занепокоєння: коефіцієнт автономії (0,32 частки од.) нижче рекомендованого рівня (0,4 частки од.), що вказує на значну залежність від позикових коштів. Динаміка показників ділової активності свідчить про зниження ефективності використання ресурсів підприємства, зокрема, уповільнення оборотності активів (2,57 оборотів), запасів (4,8 оборотів), що негативно вплине на фінансовий стан ТОВ «Євро ВІндовс» у майбутньому.

4. Здійснено оцінку прибутку ТОВ «Євро ВІндоус» та аналіз факторів впливу на його стан. ТОВ «Євро ВІндоус» демонструє позитивну динаміку фінансових показників у 2020-2023 роках, зокрема зростання чистого прибутку до 12 683 тис. грн., власного капіталу до 55 998 тис. грн. та чистого доходу від реалізації до 394 224 тис. грн. у 2023 році. Аналіз рентабельності за п'ятифакторною моделлю показує, що операційна рентабельність (0,09-0,1), тягар відсотків (0,04) та коефіцієнт фінансового важеля (0,01-0,03) позитивно впливають на фінансову ефективність, тоді як співвідношення виручки до активів (-0,09 у 2023 році) має негативний вплив і потребує оптимізації.

5. Прогнозування елементів прибутку ТОВ «Євро ВІндоус» на 2024-2025 роки вказує на здатність компанії ефективно використовувати ресурси та нарощувати прибутковість, з очікуваним зростанням валового прибутку на 11,4% та 9,6% відповідно у прогнозованих періодах. Збільшення операційного прибутку на 9,6% у 2024 році та 8,2% у 2025 році свідчить про ефективне управління операційними витратами та здатність компанії генерувати стабільний прибуток. Прогнозні значення чистого прибутку на рівні 13 903 тис. грн. у 2024 році та 15 051 тис. грн. у 2025 році підтверджують потенціал ТОВ «Євро ВІндоус» для подальшого зростання та зміцнення своїх позицій на ринку.

6. Визначено резерви збільшення прибутку ТОВ «Євро ВІндоус». Оптимізація управління матеріальними запасами шляхом проведення ABC-XYZ аналізу та встановлення диференційованих коефіцієнтів для розрахунку місячного запасу дозволить ТОВ «Євро ВІндоус» вивільнити 92308,9 тис. грн. Частина вивільнених коштів у розмірі 39757 тис. грн. буде використана для

погашення короткострокових кредитів з вартістю 20,3%, що скоротить фінансові витрати компанії на 8071 тис. грн. Решта коштів у сумі 52551,9 тис. грн. буде інвестована в ОВДП з дохідністю 17%, що забезпечить додатковий дохід у розмірі 8934 тис. грн. Таким чином, запропоновані заходи дозволять ТОВ «Євро Віндеус» збільшити прибуток на 17004 тис. грн. за рахунок зменшення витрат та отримання додаткового доходу від інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безкровний О. В., Мисник Т. Г., Лиженков В. Г. Податок на прибуток: історія становлення та сучасні аспекти функціонування. *Modern theories and improvement of world methods*. 2023. № 1. С. 81-83.
2. Білошкурський М., Заїчко І., Ковернінська Ю. Фінансовий аналіз резервів прибутку для активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Vol. 7. No. 2. P. 10.
3. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*. 2020. № 21. С. 37-44.
4. Дефіцит кадрів та комплектуючих. Як живе ринок вікон та склопакетів України після року повномасштабної війни. URL: <https://vkursi.pro/card/tov-ievro-vindous-39093726> (дата перегляду: 10.10.2023).
5. До війни Україна купувала в Росії та Білорусі 75% скла. Що тепер?. URL: <https://vkursi.pro/card/tov-ievro-vindous-39093726> (дата перегляду: 10.10.2023).
6. Євро віндоус, ТОВ. URL: <https://www.ua-region.com.ua/39093726> (дата перегляду: 10.10.2023).
7. Євро віндоус. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39093726/ (дата перегляду: 10.10.2023).
8. Іваненко В. О., Боцян Т. В., Клімова І. О. АВС-аналіз як дієвий аналітичний інструмент в системах маркетингу та менеджменту закладів ресторанного господарства. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2022. № 7. С. 5-15.
9. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт рентабельності активів (Коефіцієнт рентабельності пасивів). *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/337-pokaznik-rentabelnosti-aktiviv-pokaznik-rentabelnosti-pasiviv> (дата перегляду: 13.04.2024)

10. Ковценюк Г. В. Аналіз ефективності податку на прибуток. *Актуальні проблеми розвитку фінансово-економічної системи: пріоритети та перспективи*. 2023. № 1. С. 135-138.
11. Косар Н., Яричевська Я. Дослідження галузі металопластикових вікон України та напрями активізації їх виробниками інтернет-технологій. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2022. № 1. С. 99-114.
12. Кузьмінський В., Пилипенко О., Попович Д. Фінансово-господарська діяльність та податок на прибуток підприємств: контроверсійність інтересів. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. № 4 (72). С. 20-28.
13. Масюк Ю. В., Мамчур Г. С., Фінансовий менеджмент прибутку сільськогосподарського підприємства. *Агросвіт*. №20. 2021. С. 46-50.
14. Машошина Т. В., Супрун О. О. Сутність та значення фінансової результативності в діяльності підприємства. *Current methods of improving outdated technologies and methods*. 2024. № 1. С. 88-89.
15. Окландер Т. О. Тенденції розвитку металопластикових вікон. *Тези доповідей 76-ї науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу академії*. 2020. С. 104.
16. Патлатюк М. С. АВС-аналіз – метод управління запасами. *Економіка, фінанси, облік та право: тенденції, виклики, перспективи*. 2022. С. 24-27.
17. Первинний ринок ОВДП. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/primary-ovdp-chart> (дата перегляду: 13.04.2024)
18. Півторак М. В., Музиченко О. М. Методи прогнозування чистого прибутку підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 1. С. 124-129.
19. Подолянчук О. А., Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування прибутку підприємств. *Економіка, фінанси, менеджмент. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки та практики*. 2022. № 1 (59). С. 136-153.

20. Подолянчук О. А., Іщенко Я. П., Коваль Н. І. Прибуток підприємства в сучасних умовах ведення бізнесу: обліковий аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 15. С. 54-61.
21. Покровська Н., Катрич Д. Дефініція терміну "прибуток" в економічній науці. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. С. 1-5.
22. Порсюрова І. П. Факторний аналіз прибутку та прогнозування поточних витрат бізнес-структури. *The 11 th International scientific and practical conference "Innovations and prospects of world science"*. 2022. С. 566-575.
23. Процентні ставки за кредитами та депозитами. Цінні папери резидентів. Індекс ПФТС. URL: https://bank.gov.ua/files/4-Financial_markets.xlsx (дата перегляду: 13.04.2024)
24. Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 121-124.
25. Ринок вікон в Україні: думки експертів. URL: <https://vkursi.pro/card/tov-ievro-vindows-39093726> (дата перегляду: 10.10.2023).
26. Роєва О. С. Переваги та недоліки запровадження податку на виведений капітал. *Майбутнє – аудит*. 2024. № 1. С. 165-167.
27. Романів Н. Сучасний стан виробництва металопластикових вікон та дверей у Західному економічному районі України. *Магістерські студії Географічного факультету ТНПУ ім. В. Гнатюка*. 2023. С. 57-62.
28. Рудь І. Ю., Горбатюк Т. І. Методика аналізу фінансових результатів підприємств. *The 10th International scientific and practical conference "Dynamics of the development of world science"*. 2020. С. 657-662.
29. Савіна С. С., Гиренко Ю. В., Управління прибутком в системі фінансового менеджменту підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 6 (17). С. 321-324.
30. Савіцький А. В. Застосування методики АВС-аналізу у здійсненні моніторингу показників прибутковості експортоорієнтованого підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. С. 144-148.

31. Серета О. О., Кушал І. М. Фінансове управління і аналіз прибутком інжинірингових підприємств. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2022. № 1(271). С. 78-82.
32. Сьомкіна Т. В., Гужавіна І. В., Згурська О. М., Методологічні засади управління прибутком торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. №1. 2020. С. 31.
33. ТОВ "Євро Віндеус". URL: <https://zakupki.com.ua/supplier/info/554152/contacts> (дата перегляду: 10.10.2023).
34. ТОВ «Євро віндеус» <https://opendatabot.ua/c/39093726>. URL: (дата перегляду: 10.10.2023).
35. ТОВ «Євро віндеус». URL: <https://vkursi.pro/card/tov-ievro-vindous-39093726> (дата перегляду: 10.10.2023).
36. Фірман Н.Я., Вашків О.П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 5. С. 162-168.
37. Шестопалюк В., Економічна сутність доходів діяльності в сучасних умовах господарювання. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю*. 2022 р. Ч. 2. 191с.
38. Euro Windows. URL: https://ua.linkedin.com/company/euro-windows?trk=public_profile_experience-group-header (дата перегляду: 10.10.2023).
39. European Windows. Experience the Benefits. URL: <https://euro-windows.com/> (дата перегляду: 10.10.2023).
40. Your Home. But Brighter. URL: <https://eurowindowsuk.co.uk/> (дата перегляду: 13.04.2024)